

KARTA PRZEDMIOTU (SYLABUS)¹

OPIS PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu		Nazwa przedmiotu	Chirurgia ogólna Propedeutyka chirurgii	
0912/URad/WNMinOZ/ST-NST/F04			General surgery Propaedeutic of surgery	
Język wykładowy		Polski		
Rok akademicki		2025/2026		
Kierunek w zakresie		Lekarski		
Poziom studiów		Studia jednolite magisterskie		
Profil studiów		Ogólnoakademicki		
Forma studiów		Stacjonarne/Niestacjonarne		
Semestr/ semestry		VIII letni		
Przynależność do grupy zajęć		Moduł F: Nauki kliniczne zabiegowe		
Status przedmiotu		Obowiązkowy		
Formy realizacji zajęć dydaktycznych, wymiar, punkty ECTS		Forma zajęć	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Liczba punktów ECTS
		Wykład	15 h	3 ECTS
		Ćwiczenia kliniczne	20 h	
		Seminarium	15 h	
Powiązanie przedmiotu	z profilem studiów ²	Przedmiot związany z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.		1 ECTS
	z dyscypliną ³	Nauki medyczne.		3 ECTS
Forma nauczania ⁴		Zajęcia realizowane w szpitalu		
Wymagania wstępne		Realizacja efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych z poprzednich semestrów studiów.		
Jednostka prowadząca		Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu		
Koordynator				
Adres strony internetowej pjo		https://wnminoz.uniwersytetradom.pl/		
Adres e-mail koordynatora				

**EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE, REALIZACJA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WERYFIKACJA
EFEKTÓW UCZENIA SIĘ**

Cel kształcenia:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie studentów z podstawami chirurgii ogólnej, z wiedzą zarówno teoretyczną jak i praktyczną. 2. Przekazanie studentowi wiedzy dotyczącej podstaw chirurgii ogólnej w zakresie diagnostyki i badań przedmiotowych. Zapoznanie z metodami postępowania na Izbie Przyjęć oraz w Oddziale Chirurgicznym. 3. Wykształcenie umiejętności oceny stopnia zagrożenia życia w ostrych schorzeniach chirurgicznych. 4. Kształcenie odpowiedniego wyboru metod postępowania w algorytmie diagnostyczno-lecznym przy określonych chorobach leczonych w ramach oddziału chirurgicznego.
Treści programowe. Wykłady⁵	<p>Wykłady: 15 h</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aspekty odporności humoralnej i komórkowej w ostrych schorzeniach jamy brzusznej . 2. Podstawy patofizjologii, rozpoznawanie i leczenie choroby refluksowej. 3. Etiologia, diagnostyka i leczenie ostrego zapalenia trzustki. 4. Leczenie skojarzone raka przełyku. 5. Chirurgia mało inwazyjna, przedstawienie współczesnych możliwości metody laparoskopowej. 6. Współczesne leczenie choroby wrzodowej. 7. Żywienia pozajelitowe oraz dojelitowe w powikłanych chorobach jamy brzusznej. 8. Zakażenia wewnątrzszpitalne. 9. Profilaktyka antybiotykowa oraz antybiotykoterapia w chirurgii ogólnej. 10. Współczesne zasady postępowania w krwotokach z przewodu pokarmowego. 11. Profilaktyka raka jelita grubego. 12. Rak żołądka – diagnostyka oraz współczesne postępowanie lecznicze. 13. Niedrożność przewodu pokarmowego- patofizjologia, przyczyny i postępowanie. 14. Żółtaczka mechaniczna- przyczyny, postępowanie diagnostyczne i lecznicze. 15. Chirurgia endokrynologiczna.

<p>Treści programowe: Ćwiczenia kliniczne, Seminarium</p>	<p>Ćwiczenia kliniczne: 20 h</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Chirurgiczne badanie chorego – badanie podmiotowe i przedmiotowe. Pacjent chirurgiczny na Izbie Przyjęć, specyfika, zakres udzielanej pomocy, przedstawienie zakresu wstępnych badań diagnostycznych. Omówienie zakresu badań diagnostycznych możliwych do przeprowadzenia w szpitalu klinicznym, szpitalu rejonowym w poradni chirurgicznej. Omówienie i nauka praktyczna niektórych zabiegów rozpoznawczo-leczniczych :punkcji, wycięcia, wyluszczenia, pobrania wycinka do badania hist - pat., drenażu. Leczenie ropnia, ropowicy, czyraka, czyraka gromadnego, zastrzału, zanokcicy.</i> 2. <i>Aseptyka i antyseptyka, zasady postępowania. Wyjaławianie bielizny operacyjnej i materiałów opatrunkowych – nowoczesne urządzenia służące do sterylizacji, rodzaje sterylizacji. Podstawowe grupy leków i środków o działaniu antyseptycznym. Rany i ich rodzaje. Gojenie się ran, czynniki miejscowe i ogólne wpływające na gojenie się ran. Chirurgiczne leczenie ran: szew pierwotny, pierwotnie odroczony, wtórny . Praktyczna nauka zakładania szwów i wiązania.</i> 3. <i>Podstawy leczenia antybiotykami w chirurgii. Profilaktyka antybiotykowa u chorych przygotowywanych do zabiegów operacyjnych. Zakażenia w chirurgii. Zakażenia wewnątrzszpitalne. Zakażenia przyranne (tężec, zgorzel gazowa, róża). Przygotowanie chorego do zabiegu w zależności od jego rodzaju.</i> 4. <i>Mechanizmy hemostazy, zaburzenia w chorobach chirurgicznych. Krwotok zewnętrzny i wewnętrzny . Sposoby doraźnego tamowania krwawienia . Przyczyny krwawień wewnętrznych, rozpoznanie i leczenie. Przetaczanie krwi i płynów krwiozastępczych - wskazania, przeciwwskazania, powikłania wczesne i późne. Leczenie zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej w chirurgii. Przyczyny i sposób stosowania całkowitego odżywiania pozajelitowego, odżywianie dojelitowe, demonstracja przypadków.</i> 5. <i>Ostre schorzenia j. brzusznej. Ostry brzuch – podstawy diagnostyki, jednostki chorobowe, zasady postępowania leczniczego.</i> 6. <i>Przepukliny brzuszne zewnętrzne (pachwinowe, udowe, pępkowe, kresy białej, boczne brzucha, tylnej ściany brzucha, kroczone, kulszowe, zasłonowe oraz w bliznach). Przepukliny wewnętrzne. Patofizjologia niedrożności jelit. Rodzaje niedrożności, przyczyny, leczenie.</i> 7. <i>Jelito olbrzymie, uchyłkowatość okrężnicy, zapalenie uchyłków jelita grubego. Wrzodziejące zapalenie j. grubego. Polipy i polipowatość j. grubego. Skręt esicy i kątnicy. Żylaki odbytu, ropnie i przetoki okołodobytnicze. Nowotwory okrężnicy. Rak odbytnicy. Rozpoznawanie, leczenie, demonstracja video. Badanie przez odbyt.</i> 8. <i>Rola tarczycy jako gruczołu dokrewnego. Wole tarczycy nadczynne. Przełom tarczycowy Wole obojętne i niedoczynne. Zapalenia tarczycy. Nowotwory tarczycy. Nadczynność i guzy przytarczyc. Wskazania do operacji w omawianych schorzeniach. Guzy kory i rdzenia nadnerczy ze szczególnym uwzględnieniem guza chromochłonnego i zespołu Cushinga.</i> 9. <i>Przedziurawienie wrzodu żołądka i dwunastnicy. Wskazania do leczenia chirurgicznego choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy- omówienie metod operacji. Powikłania wczesne i odległe. Chirurgicznego leczenia choroby wrzodowej. Rak żołądka z uwzględnieniem wczesnego wykrywania. Współczesne leczenie raka żołądka.</i> 10. <i>Kamica żółciowa, kamica przewodowa. Zwłóknienie zwieracza Odiego. Żółtaczka mechaniczna. Rak pęcherzyka żółciowego i dróg żółciowych. Ostre zapalenie pęcherzyka żółciowego. Żółciowe zapalenie otrzewnej. Rozpoznawanie i leczenie z uwzględnieniem metody laparoskopowej.</i> 11. <i>Chirurgia wątroby (ropnie, torbiele, guzy łagodne, pierwotne i wtórne nowotwory wątroby). Chirurgia śledziony (hipersplenizm, wskazania do splenektomii). Nadciśnienie w układzie wrotnym - objawy, powikłania. Rozpoznawanie i leczenie w omówionych schorzeniach.</i> 12. <i>Ostre zapalenie trzustki. Przewlekłe zapalenie trzustki. Torbiele trzustki, przetoki trzustkowe. Nowotwory trzustki (niezłośliwe i złośliwe). Nowotwory części wewnątrzwydzielniczej trzustki - insulinoma, glukagonoma, zespół Zollinger-Ellisona.</i> 13. <i>Achalazja wpustu, uchyłki przełyku, przepukliny rozworu przełykowego, choroba refluksowa przełyku. Nowotwory przełyku. Ciała obce w przełyku. Uszkodzenie przełyku wywołane przez środki żrące. Przedziurawienie przełyku w czasie badań, samoistne pęknięcie przełyku. Rozpoznanie i leczenie wymienionych schorzeń.</i> 14. <i>Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego. Uchyłki jelita cienkiego. Polipy i naczyniaki jelita cienkiego. Odcinkowe nieswoiste zapalenie jelita cienkiego. Zespół krótkiego jelita. Rozpoznawanie i leczenie wybranych jednostek chorobowych.</i> 15. <i>Endoskopia oraz EUS w diagnostyce schorzeń jamy brzusznej. Endoskopia jako metoda alternatywna w stosunku do postępowania chirurgicznego w wybranych chorobach przewodu pokarmowego - pokaz. Zaliczenie ćwiczeń z oceną (u poszczególnych asystentów).)</i>
--	--

<p>Metody dydaktyczne:⁶</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykład <ul style="list-style-type: none"> • Wykład informacyjny • Wykład problemowy • Wykład konwersatoryjny 2. Ćwiczenia kliniczne <ul style="list-style-type: none"> • Badanie pacjentów, analizowanie historii chorób, wyników badań. • Omówienie terapii i jej celów. • Planowanie terapii. • Rokowania u pacjentów hospitalizowanych w Oddziale. • Praktyczne wykorzystanie wiedzy zdobytej na zajęciach (seminaria) 3. Seminarium <ul style="list-style-type: none"> • Metoda okrągłego stołu (swobodna dyskusja). • Metoda stolików eksperckich. • Projekty przygotowane przez studentów w ciągu semestru. • Analiza przypadków • Dyskusja panelowa. • Dyskusja seminaryjna 4. Praca samodzielna <ul style="list-style-type: none"> • Analiza literatury, studiowanie przypadków. • Przygotowanie projektów.
<p>Rygor zaliczenia, kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się:</p>	<p>Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich wymaganych dla przedmiotu efektów uczenia się. Uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich form zajęć wchodzących w skład przedmiotu jest równoznaczne z jego zaliczeniem i zdobyciem przez studenta przyporządkowanej przedmiotowi liczby punktów ECTS.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykład <ul style="list-style-type: none"> • obecność na wykładzie; • aktywność na wykładzie • test z wiedzy. 2. Ćwiczenia kliniczne <p>W celu uzyskania oceny pozytywnej z ćwiczeń należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • być obecnym na wszystkich ćwiczeniach • aktywnie uczestniczyć w ćwiczeniach; • realizować zlecone zadania; • wykazać się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi. <p>Zaliczenie umiejętności i kompetencji odbywa się na podstawie arkusza umiejętności i arkusza obserwacyjnego.</p> 3. Seminarium <p>W celu zaliczenia seminarium należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • być obecnym na zajęciach; • aktywnie uczestniczyć w dyskusji, • przygotować projekt terapii, analizę przypadku. 4. Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę. <p>Zaliczenie końcowe składa się z dwóch części:</p> <ul style="list-style-type: none"> • testu praktycznego w symulowanych warunkach; • testu składającego się ze 100 pytań jednokrotnego wyboru. • aby uzyskać zaliczenie należy odpowiedzieć na 60 % pytań.
<p>Sposób obliczania oceny końcowej:</p>	<p>Sposób obliczenia oceny końcowej (dokładnej) z przedmiotu uwzględniający wszystkie jego formy określony został w Regulaminie studiów (§37-40). Ocena dokładna obliczana jest w systemie Wirtualnej Uczelni na podstawie ocen uzyskanych z poszczególnych form przedmiotu.</p>

Efekty uczenia się dla przedmiotu w odniesieniu do efektów kierunkowych i formy zajęć ⁷				Metody weryfikacji efektów uczenia się	
Numer efektu uczenia się	Opis efektów uczenia się dla przedmiotu (PEU) Student, który zaliczył przedmiot (W) zna i rozumie/ (U) potrafi:	Kierunkowy efekt uczenia się (KEU) i stopień osiągnięcia	Forma zajęć	Forma weryfikacji (zaliczeń)	Metody sprawdzania i oceny
W1	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób wymagających leczenia zabiegowego u dorosłych: 1) ostrych i przewlekłych chorób jamy brzusznej; 2) chorób klatki piersiowej; 3) chorób kończyn, głowy i szyi; 4) złamań kości i urazów narządów; 5) nowotworów;	F.W1 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
W2	podstawowe techniki zabiegowe klasyczne i małoinwazyjne;	F.W3 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
W3	zasady kwalifikowania do podstawowych zabiegów operacyjnych i inwazyjnych procedur diagnostyczno-leczniczych oraz najczęstsze powikłania;	F.W4 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
W4	zasady bezpieczeństwa okołoperacyjnego, przygotowania pacjenta do operacji, wykonania znieczulenia ogólnego i miejscowego oraz kontrolowanej sedacji;	F.W6 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
W5	zasady leczenia pooperacyjnego z terapią przeciwbólową i monitorowaniem pooperacyjnym;	F.W7 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
W6	najczęściej występujące stany zagrożenia życia u dzieci i dorosłych oraz zasady postępowania w tych stanach, w szczególności w: 1) sepsie; 2) wstrząsie; 3) krwotokach; 4) zaburzeniach wodno-elektrolitowych i kwasowo-zasadowych; 5) zatruciach; 6) oparzeniach, hipo- i hipertermii; 7) innych ostrych stanach pochodzenia: a) sercowo-naczyniowego, b) oddechowego, c) neurologicznego, d) nerkowego, e) onkologicznego i hematologicznego, f) diabetologicznego i endokrynologicznego, g) psychiatrycznego,	F.W10 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje

	h) okulistycznego, i) laryngologicznego, j) ginekologicznego, położniczego i urologicznego;				
W7	zasady postępowania z centralnymi cewnikami żylnymi długiego utrzymywania;	F.W14 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
U1	umyć chirurgicznie ręce, nałożyć jałowe rękawiczki, ubrać się do operacji lub zabiegu wymagającego jałowości, przygotować pole operacyjne zgodnie z zasadami aseptyki oraz uczestniczyć w zabiegu operacyjnym;	F.U1 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
U2	założyć i zmienić jałowy opatrunek;	F.U2 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
U3	ocenić i zaopatrzyć prostą ranę, w tym znieczulić miejscowo (powierzchniowo, nasiętkowo), założyć i usunąć szwy chirurgiczne, założyć i zmienić jałowy opatrunek chirurgiczny;	F.U3 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
U4	rozpoznawać najczęściej występujące stany zagrożenia życia, w tym z wykorzystaniem różnych technik obrazowania;	F.U4 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
U5	zaopatrzyć krwawienie zewnętrzne;	F.U8 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
U6	przewodzić podstawowe zabiegi resuscytacyjne BLS u dorosłych, w tym z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego, zgodnie z wytycznymi ERC;	F.U11 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
U7	przewodzić zaawansowane czynności resuscytacyjne (Advanced Life Support, ALS) u dorosłych zgodnie z wytycznymi ERC;	F.U12 +++	Wykład Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie	Zaliczenie udziału w zajęciach, kolokwium ustne, prezentacje
K1	Podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby.	K.K4 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test, odpowiedź ustna, dyskusja, prezentacja, projekt, analiza przypadku.

Literatura i pomoce naukowe ⁸	
<p>Literatura podstawowa</p> <p>Hoballah J. Scott-Conner C. 2015. Wzorce protokołów operacyjnych w chirurgii ogólnej i naczyniowej. Tom 1-5. Warszawa: PZWL.</p> <p>Kulig J., Nowak W. 2007. Ostry brzuch. Warszawa: PZWL.</p> <p>Noszczyk W. 2019. Chirurgia. Repetytorium. Warszawa: PZWL.</p> <p>Szmidt J. 2022. Podstawy chirurgii. Podręcznik dla lekarzy specjalizujących się w dziedzinie chirurgii ogólnej. Tom 1-5. Warszawa: PZWL.</p> <p>Wallner G, Banasiewicz T. 2022. Chirurgia. Tom 1-4. Warszawa: PZWL.</p> <p>Żyluk A. 2022. Chirurgia ogólna. Ciekawe przypadki. Lublin: Czelej.</p> <p>Literatura uzupełniająca</p> <p>Garden O.J., Bradbury A.W., Forsythe J.L.R., Parks R.W. 2017. Chirurgia. Wrocław: Edra Urban & Partner</p> <p>Szmidt J., Gruca Z. 2004. Podstawy chirurgii.</p> <p>Inne pomoce naukowe</p> <p>Komputer z oprogramowaniem MS Office (Word, Excel, Power Point), rzutnik multimedialny, tablica interaktywna.</p> <p>Ekran telewizyjny o dużej przekątnej do transmisji z sal operacyjnych.</p> <p>Materiały papiernicze. Drukarka z możliwością automatycznego druku dwustronnego.</p>	

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się – bilans punktów ECTS		
Udział w zajęciach, aktywność	Obciążenie studenta [h]	
	Praca własna studenta: zajęcia bez nauczyciela (ZBN)	Zajęcia dydaktyczne
Udział w wykładach ⁹	-	15 h
Udział w ćwiczeniach klinicznych	-	20 h
Udział w seminarium		15 h
Przygotowanie się do wykładów/ćwiczeń/seminariów/ Przygotowanie do zaliczenia/egzaminu	40 h	-
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	40 h/ 1,4 ECTS	50 h/ 1,6 ECTS
Punkty ECTS za przedmiot	3 ECTS ¹⁰	

Informacje dodatkowe, uwagi

W przypadku studentów ze szczególnymi potrzebami, w tym: z niepełnosprawnością, przewlekle chorych, określone powyżej (w karcie) metody i formy weryfikacji efektów uczenia się dostosowuje się odpowiednio do indywidualnych potrzeb tych studentów. Szczegółowe zasady i formy wsparcia studentów ze szczególnymi potrzebami: w tym z niepełnosprawnością, przewlekle chorych podczas zajęć, zaliczeń i egzaminów określono w: Regulaminie Studiów, Zasadach Studiowania, Procedurze dotyczącej zapewnienia dostępności procesu kształcenia studentom ze szczególnymi potrzebami, w tym: z niepełnosprawnością, przewlekle chorych.